

Uudistuva ja osaava Suomi 2021 -2027

TIETOISKU 20.1.2023

HÄMEEN & POHJOIS-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Johanna Jalonen, Paula Alho

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

Ohjelman teemat

TL 1 Innovatiivinen Suomi (EAKR)

TL 2 Hiilineutraali Suomi (EAKR)

TL 3 Saavutettavampi Suomi (EAKR) – vain I-P alue

TL 4 Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi (ESR)

TL 5 Sosiaalisten innovaatioiden Suomi (ESR)

TL 6 Aineellista puutetta torjuva Suomi (ESR)

TL 7 Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (Just Transition Fund, JTF)

TL 2 Hiilineutraali Suomi

Eritystavoitteet:

- 2.1: Energiatehokkuustoimenpiteiden edistäminen ja kasvihuonepäästöjen vähentäminen
- 2.2: Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuden ja palautuvuuden edistäminen
- 2.3: Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen

2.1: Energiatehokkuustoimenpiteiden edistäminen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen

Toiminnan pääasiallisena lopputuloksena alueet ja yritykset ovat tehneet merkittävän *energiatehokkuusreformin*. *Kasvihuonekaasupäästöt* ovat *vähentyneet* alueilla merkittävästi. Samanaikaisesti myös *uusiutuvien kotimaisten energiamuotojen hyödyntäminen on lisääntynyt ja monipuolistunut* ja niillä on korvattu fossiilisia tuotantomuotoja. Myös *älykkäät energiaverkot ja kulutuksen energiatehokas ohjaus* on otettu laajasti käyttöön. Kotimaan markkinoilla osoitettujen referenssien tuella pk-yritysten arvoverkostojen vienti on kasvanut ja on kehitetty uusia vientituotteita.

Tärkeimmät kohderyhmät ovat yritykset, **kehittämissyhtiöt, kunnat, kaupungit ja kuntayhtymät**, korkeakoulut, tutkimuslaitokset, toisen asteen koulutuksen järjestäjät, seurakunnat ja seurakuntayhtymät sekä yhdistykset ja säätiöt.

2.1: Energiatehokkuustoimenpiteiden edistäminen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen

Energiatehokkuutta ja uusiutuvan energian käyttöä edistävä TKI-toiminta (esim.)

- edistetään puhtaisiin energialähteisiin ja hajautettuun monipuoliseen energiantuotantoon liittyvää TKI-työtä ja uusia liiketoimintamahdollisuuksia
- edistetään ja tuetaan energiatehokkuutta ja siihen kytkeytyvää uusiutuvaa energiaa koskevaa yhteistyötä
- kehitetään energiatehokkuuteen liittyvää korjausrakentamisosaamista (ml. kulttuurihistoriallinen rakennuskanta) sekä rakennusten energia- ja materiaalitehokkuutta ja älyratkaisuja
- tuetaan hukkalämpöön sekä päästöttömiin ja älykkäisiin energiajärjestelmiin liittyvää TKI-toimintaa ja –infrastruktuureja

2.1: Energiatehokkuustoimenpiteiden edistäminen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen

Tavoitteena hiilineutraalisuus ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen (esim.)

- kehitetään työkaluja hiilineutraalisuustavoitteiden monitorointiin ja seurantaan
- kehitetään kunnille ja yrityksille keinoja hyödyntää vertailukelpoista päästödataa ja tietoa erilaisten toimenpiteiden potentiaalisista päästövähennyksistä, kustannuksista ja hyödyistä erityisesti energia-asioissa
- kehitetään energiatehokasta puurakentamista, rakentamisen kestävyyttä ja pitkään hiiltä sitovia tuotteita ja tuotantotapoja sekä rakentamisen ja rakennusten käytön energia- ja materiaalitehokkuutta huomioiden rakennusten koko elinkaari
- edistetään elinkeinoelämäverkottunutta tutkimusta, yhteiskehittämistä ja julkisia innovatiivisia hankintoja energiansäästön ja energiatehokkuuden parantamiseksi

2.1: Energiatehokkuustoimenpiteiden edistäminen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen

Energia- ja materiaalitehokkuuden edistäminen yritystoiminnassa esim.:

- kehitetään uusien **energiatehokkuutta** ja siihen kytkeytyvää **materiaalitehokkuutta** parantavien toimintatapojen, teknologioiden ja ratkaisujen soveltamista yrityksissä sekä edistetään niihin liittyvää liiketoiminta- ja markkinaosaamista
- tuetaan **pk-yritysten hiilineutraalisuutta** edistävien tuotteiden, materiaalien, palvelujen ja tuotantomenetelmien kehittämistä, pilotointia ja kaupallistamista (esim. rakentaminen ja kiinteistöjen hallinta, uudet energiaratkaisut)
- lisätään **alueiden ja elinkeinoelämän tietämystä** energiaratkaisuista ja -tehokkuudesta

2.2: Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuden ja palautuvuuden edistäminen

Toiminnan pääasiallisena lopputuloksena alueellisen ja paikallisen *ilmastotyön kokonaisuus on vahvistunut* ja alueiden, *kuntien ja paikallisyhteisöjen ennakointi- ja varautumisvalmius ilmastoriskeihin on parantunut* merkittävästi. Toiminnalla on kehitetty alueiden tarpeisiin ja erityispiirteisiin vastaavia *ratkaisuja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi* ja yritykset ovat kehittäneet *uutta liiketoimintaa*. Yritysten ja elinkeinoelämän toimintaedellytykset ovat parantuneet ilmastonmuutokseen varautumisen ja sopeutumisen ansiosta ja yritykset pystyvät ennakoimaan ilmastonmuutoksen vaikutuksia liiketoimintaansa.

Tärkeimmät kohderyhmät ovat yritykset, **kunnat ja kuntayhtymät**, maakunnan liitot ja muut alueelliset toimijat, korkeakoulut, tutkimuslaitokset ja kehitysyhtiöt, työmarkkina- ja muut järjestöt, yhdistykset ja paikalliset toimijat

2.2: Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuden ja palautuvuuden edistäminen

Ilmastonmuutoksen ehkäisemiseen ja siihen sopeutumiseen liittyvä TKI-toiminta (esim.)

- kehitetään **työvälineitä** ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja riskienhallintaan liittyvien **suunnittelukäytäntöjen ja -prosessien kehittämiseen** ilmastoriskien ja niiden vaikutusten ennakointiin ja hallintaan
- kehitetään innovatiivisia **menetelmiä**, teknologioita ja tuotteita, joiden avulla **edistetään sopeutumista** ilmastonmuutokseen ja **varautumista** sään ääri-ilmiöihin
- vahvistetaan **monihyötyisten viherrakenteiden ja luontopohjaisten ratkaisujen kehittämistä** ja käyttöönottoa ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi
- kehitetään innovatiivisia menetelmiä **elinkeinotoiminnan ympäristöhaittojen ja -riskien vähentämiseksi**

2.2: Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuden ja palautuvuuden edistäminen

Ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyvä suunnittelu, toimeenpano ja tiedotus (esim.)

- tuetaan alueellisten ja paikallisten sopeutumisstrategioiden sekä -suunnitelmien valmistelua huomioiden ilmastonmuutoksen vaikutusten ja sopeutumistarpeiden alueelliset erot (mm. elinkeinorakenne)
- vahvistetaan alueellisten elinkeinojen logistiikkareittien ilmastokestävyyttä mm. tieverkon kuntokartoitusten ja tienpidon suunnitelmien kehittämisellä ilmastonmuutoksen vaikutukset huomioiden
- vahvistetaan ennakointi- ja riskienhallintaosaamista sekä turvallisuusalan suunnittelua ja pilotointia

2.2: Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuden ja palautuvuuden edistäminen

Ilmastonmuutoksen ehkäisemiseen ja siihen sopeutumiseen liittyvä yritystoiminta (esim.)

- tuetaan ilmastonmuutokseen sopeutumiseen sekä ympäristöhaittojen ja -riskien vähentämiseen liittyvien älykkäiden ratkaisujen ja palvelukokonaisuuksien kehittämistä, pilotointia ja skaalautumista kasvavaksi liiketoiminnaksi
- tuetaan pk-yritysten tuotteiden ja palveluiden kehittämistä ja kaupallistamista sekä innovatiivisten liiketoimintakonseptien kehittämistä ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja riskien ehkäisemiseen
- tuetaan elinkeinoelämää ja yrityksiä tarvittaessa yhteistyössä kuntien kanssa kehittämään toimintamalleja ilmatoriskien hallitsemiseksi ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi, huomioiden myös luonnon monimuotoisuus, vesiensuojelu ja kulttuuriympäristö

2.3: Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen

Toiminnan pääasiallisena lopputuloksena *kiertotalouden toimintaperiaatteet on juurrutettu* osaksi yhteiskunnan eri *toimialojen käytänteitä*. Toiminnan tuloksena on syntynyt *uudenlaisia ratkaisuja, innovatiivisia toimintamalleja ja yhteistyömuotoja* kiertotalouden vauhdittamiseksi. Materiaalitehokkuus, uusiomateriaalien käyttö sekä *luonnonvarojen käytön kestävyys ovat lisääntyneet*. *Suljetut kierrot* ja raaka-aineiden talteenotto ovat lisääntyneet teollisuudessa ja tuotannollisessa toiminnassa. *Digitaaliset ratkaisut* tehostavat luonnonvarojen kestävästä käyttöä.

Tärkeimmät kohderyhmät ovat pk- ja mikroyritykset, kehittämissyhtiöt, **kunnat ja kaupungit**, korkeakoulut, tutkimuslaitokset, toisen asteen koulutuksen järjestäjät, työmarkkina- ja muut järjestöt, seurakunnat ja seurakuntayhtymät sekä yhdistykset ja säätiöt.

2.3: Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen

Kiertotalouden ja kiertotaloutta tukevan korkean jalostusasteen biotalouden TKI-toiminta (mm.)

- kehitetään älykästä materiaalien hallintaa, jossa hyödynnetään kierrätysmateriaaleja ja sivuvirtoja sekä varaudutaan entistä kunnianhimoisempaan jätehuoltopalvelun tasoon sekä aiempaa laajempaan yhteistyöhön
- edistetään kestäviä ja innovatiivisia julkisia hankintoja
- kehitetään luonnonvara-alan kestävyyttä ja nostetaan luonnonvarojen ja teollisuuden sivutuotteiden jalostusastetta
- tuetaan julkisten ja yksityisten toimijoiden yhteistyötä kiertotalouden edistämiseksi
- tuetaan kiertotalouden ja biotalouden tiekarttojen valmistelua
- kehitetään toimintamalleja jätteen synnyn ehkäisyyn ja uudelleenkäyttöön sekä tuotteita korvaavien palvelujen kehittämiseen

2.3: Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen

Kiertotalous ja korkean jalostusasteen biotalous yritystoiminnassa (esim.)

- kehitetään kiertotalouden mukaista tuotesuunnittelua
- kehitetään ekosysteemejä, osaamiskeskittymiä ja verkostoja sekä tuetaan muita yhteistyömuotoja, joihin voi osallistua myös suuria yrityksiä
- edistetään osallistumista olemassa oleviin teollisten symbioosien verkostoihin sekä tuetaan uusien teollisten symbioosien syntymistä
- tuetaan teollisuuden sivuvirtojen ja jätteiden hyödyntämistä ja pilotointia aidossa teollisuusympäristössä

Ohjelman teemojen toimeenpano - toteutusalueet

Rakennerahastosivut: <https://rakennerahastot.fi/etusivu>

Teemojen toimeenpano jakaantuu

- **alueelliseen** toimintaan (neljä suuraluetta Etelä-, Länsi-, Itä- ja Pohjois-Suomi)
- Esim. [Etusivu](#) => [Toiminta alueilla](#) => [Pohjois-Suomi](#) JA
- **valtakunnalliseen** toimintaan (yht. viisi pääteemaa: ESR: Työllisyys, Osaaminen ja Osallisuus ja EAKR: Innovaatiot ja osaamisverkostot, **Vihreä siirtymä**)
- Esim. [Etusivu](#) => [Toiminta alueilla](#) => [Valtakunnalliset teemat](#) => [Vihreä siirtymä](#)

Ohjelman teemojen toimeenpano -rahoittajat ja hakuajat

Rahoittajat, perusjako: Rakennerahasto -elyt rahoittavat toiminta-alueellaan Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) ja Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) toimenpiteitä ja **Maakuntaliitot** myöntävät alueellaan EAKR-rahoitusta ja Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) rahoitusta

[Etusivu](#) => [Toiminta alueilla](#) => [Pohjois-Suomi](#) => [Rahoituksen hakeminen](#)

Hakuajat:

... [Rahoituksen hakeminen](#) => [Hakuaikojen suunnitelmat](#)

Käynnissä olevat haut, niiden painotukset, rahoittajat ja muut yksityiskohdat

... <https://rakennerahastot.fi/etusivu> Hakuajat (sivun ”puolivälistä” alkaen)

Kiitos

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027